

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/48/2024
Identifikačné číslo spisu:	4115202603
Dátum vydania rozhodnutia:	28.11.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Terézia Mecelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:4115202603.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu J. T.P., narodeného XX. Y. XXXX, zomrelého X. Q. XXXX, O.-Č. XXXX, proti žalovaným 1/ T. X., narodenej X. H. XXXX, Q., Č. XXX/XX a 2/ J.. H. Y., narodenému XX. Y. XXXX, O.-Č., B. I. XXX/XX, obom zastúpeným advokátkou JUDr. Luciou Lehmanovou, Nitra, Fraňa Mojtu 43, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 7C/55/2015, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 15. decembra 2020 sp. zn. 12Co/109/2019, takto

rozhodol:

V dovolacom konaní p o k r a č u j e s právnymi nástupcami žalobcu F. T., narodenou XX. Q. XXXX, O. - Č., A. I. XXXX/XX ako so žalobkyňou 1/, G. S., narodeným XX. A. XXXX, U. - N., T. XXXXX/XL ako so žalobcom 2/ a X. R., narodeným XX. H. XXXX, U. - R., M. XXXX/X ako so žalobcom 3/, zastúpenými splnomocnenkyňou Accent Legal s.r.o., Bratislava - Staré mesto, Jakubovo námestie 9, IČO: 47 251 476.

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcovia 1/ až 3/ sú povinní zaplatiť žalovaným 1/ a 2/ náhradu trov dovolacieho konania vo výške určenej súdom prvej inštancie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 15. februára 2019 č. k. 7C/55/2015-309 zamietol žalobu, ktorou sa pôvodný žalobca domáhal určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti (parc. č. CKN 1132/5 nachádzajúcej sa v k. ú. Č.), a žalovaným 1/ a 2/ priznal právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Rozhodnutie právne odôvodnil ustanovením § 137 písm. c/ zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) a ustanoveniami § 129, § 130 a § 134 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“). Vecne dôvodil, že žalobca v konaní preukázal naliehavý právny záujem na požadovanom určení vlastníckeho práva, avšak neunesol dôkazné bremeno z hľadiska preukázania všetkých zákonných podmienok pre určenie jeho vlastníctva vydržaním. Žalobca nemohol byť dobromyseľný o tom, že mu sporná nehnuteľnosť patrí, a to s ohľadom na dohodu o zrušení

spoluvlastníctva z 13. februára 1973 (ďalej len „dohoda“), ktorej bol žalobca účastníkom, a ktorej predmetom bolo reálne rozdelenie parcely č. 1133/1 (v k. ú. Č.) tak, že právnym predchodcom žalovaných 1/ a 2/ (H. T. J.. a manželke A.) pripadli novovytvorené pozemky parc. č. 1132/3 a parc. č. 1132/5, D. T. pripadli pozemky parc. č. 1133/5 a jedna polovica z parc. č. 1133/6 a J. T. (pôvodnému žalobcovi) pripadli pozemky parc. č. 1133/4 a jedna polovica z parc. č. 1133/6, s tým, že zvyšok parcely č. 1133/1 zostal v spoluvlastníctve ostatných vlastníkov pkv. 808. Sám žalobca potvrdil, že dohodu podpísal, pričom ju uzatvoril za účelom preukázania vlastníckeho práva k pozemku, inak by nemohol stavať dom. Žalobca sa tak nikdy nestal vlastníkom, ani dedičom a ani nikdy nebol dobromyseľným držiteľom pozemku parc. č. 1132/5, pretože ten vznikol uvedenou dohodou, ktorej bol aj žalobca účastníkom. Mal teda vedomosť o tom, že parcela nepatrí jeho otcovi a ani jemu, ale patrí H. T. J.. a jeho manželke, a rovnako tak nikdy nemohol po svojom otcovi dediť parc. č. 1132/5 v roku 1985 dedičským rozhodnutím D 1846/85, pretože na základe predmetnej dohody jeho otec H. T. Y. nebol vlastníkom pozemku parc. č. 1132/5. Uvedené preukazuje aj dedičské rozhodnutie po otcovi žalobcu (sp. zn. D 1846/85), v ktorom sa parc. č. 1132/5 neuvádza, a to ani v súpise majetku poručiťľa. Právoplatné rozhodnutie o dedičstve po otcovi žalobcu preto nebolo domnelým právnym titulom, na základe ktorého by sa žalobca mohol dôvodne domnievať, že mu predmetná nehnuteľnosť patrí a že táto nehnuteľnosť bola vo vlastníctve jeho otca. Zameranie sa žalobcu na spochybnenie, či popretie vlastníckeho práva právnych predchodcov žalovaných, resp. popieranie vlastníckeho práva žalovaných sa javilo ako nepodstatné a pre určenie vlastníckeho práva žalobcu v tomto spore nadbytočné. Rozhodnutie o trovách konania právne odôvodnil ustanovením § 255 ods. 1 CSP a vecne úspechom žalovaných 1/ a 2/ v konaní v plnom rozsahu.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej tiež len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie tiež len „nižšie súdy“) na odvolanie pôvodného žalobcu rozsudkom z 15. decembra 2020 sp. zn. 12Co/109/2019 rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil a žalovaným 1/ a 2/ priznal voči pôvodnému žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Potvrdenie rozsudku súdu prvej inštancie odôvodnil jeho vecnou správnosťou. Uviedol, že žalobca v odvolaní neuviedol žiadne také skutočnosti, skutkové či právne, s ktorými by sa súd prvej inštancie nevysporiadal (pokiaľ boli pre danú vec relevantné). Žalobca ničím nepreukázal neplatnosť dohody ani neexistenciu skutočnej vôle účastníkov, ktorá z dohody vyplýva. Ak by žalobca považoval dohodu za neplatnú, v dedičskom konaní po svojom otcovi by žiadal prejednať aj spornú parcelu. Navyše, ak by dohoda mala byť uzavretá len za účelom dosiahnutia vydania stavebného povolenia (ako tvrdil žalobca), po zmene právnej úpravy týkajúcej sa pozemkov, účastníci dohody mali možnosť usporiadať vlastnícke vzťahy podľa reálneho užívacieho stavu; keďže k tomu však nedošlo, je zrejmé, že dohodu akceptovali. Svedčí o tom i skutočnosť, že žalobca užíval pozemky, ktoré podľa dohody získal jeho brat D., platil mu za užívanie nájomné a neskôr od neho pozemky odkúpil. Žalobca nemohol byť v dobrej viere, že nadobudol spornú parcelu, resp. že je oprávnený držiteľ, pretože podľa predmetnej dohody uvedenú parcelu nezískal. Skutočnosť, že spornú parcelu užíval, bola preukázaná, avšak pre dôvodnosť žaloby nebola podstatná, pretože dôležitá je oprávnenosť jeho držby z hľadiska titulu pre držbu. Žalobca titul držby nepreukázal. Navyše jeho tvrdenia boli rozporné, keďže najprv tvrdil, že mu nehnuteľnosť prenechal otec pred smrťou a neskôr tvrdil, že nehnuteľnosť zdedil v dedičskom konaní po otcovi, pričom sporná nehnuteľnosť ani nebola predmetom dedenia. Rozhodnutie o trovách odvolacieho konania právne odôvodnil ustanovením § 396 ods. 1, § 255 a § 262 ods. 1 CSP a vecne plným úspechom žalovaných 1/ a 2/ v odvolacom konaní.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal pôvodný žalobca (ďalej aj len „dovolateľ“) dovolanie. Dovolanie odôvodnil ustanovením § 420 písm. f/ CSP, t. j. nesprávnym procesným postupom súdu znemožňujúcim strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, t. j. nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom v otázke, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Navrhol zrušiť rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Namietal, že v konaní preukazoval formálnosť dohody o zrušení spoluvlastníctva z roku 1973, ktorej dôvodom uzatvorenia bolo zabránenie vyvlastňovaniu vedenému H. U., pričom nikdy nedošlo ani k reálnej delbe pozemkov. Do dedičského konania po H. T. Y. (vedeného štátnym

notárstvom v Nitre pod sp. zn. D 1846/85-5) patrila podľa súpisu majetku poručiteľa aj parcela č. 1133/1 roľa v hone vyše dediny o výmere 1ha 52á a 72m², pričom rovnakú výmeru mala aj vo vložke z roku 1954. Dovolateľ i jeho právny predchodca mali za to, že daná parcela nebola zmenená. Dovolateľ odvodzoval svoje vydržanie najneskôr titulom dedičstva z roku 1985 po svojom otcovi H. T. Y., ktorý žalovanú parcelu užíval nepretržite a nerušene a po jeho smrti tento stav existoval až do roku 2015. Odvolací súd sa odklonil od rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) sp. zn. 3Cdo/84/2012, podľa ktorého k vydržaniu dochádza priamo zo zákona, ak boli kumulatívne splnené všetky jeho zákonné podmienky, pričom dobromyseľnosť držby treba vždy posudzovať z objektívneho hľadiska. Odvolací súd sa nevysporiadal s námietkami žalobcu, že účelom dohody bolo zabránenie pokračovania vo vyvlastňovacom konaní a že ani nedošlo ku skutočnej delbe pozemkov. Nižšie súdy bližšie nezdôvodnili, prečo dovolateľ a ani jeho právny predchodca nemohli byť dobromyseľní, a súd prvej inštancie už následne ani nevykonal navrhované dokazovanie. Napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné; poukázal pritom na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/120/2019, podľa ktorého, ak nie sú zrejmé dôvody toho-ktorého rozhodnutia, nastávajú obdobné následky ako tie, ktoré vedú k nezákonnosti a hlavne k nepresvedčivosti rozhodnutia. Uviedol, že pri dobromyseľnosti ide o vnútorné presvedčenie nadobúdateľa, že nekoná bezprávne, keď si prisvojuje určitú vec, pričom okolnosťami svedčiacimi o existencii dobromyseľnosti budú spravidla okolnosti týkajúce sa právneho dôvodu nadobudnutia a svedčiace o poctivosti nadobúdateľa. Na tom, kto nadobudnutie v dobrej viere popiera, bude, aby túto domnienku vyvrátil (porov. rozhodnutie 4Cdo/102/2017). Z týchto dôvodov dovolateľ namietal odklon napadnutého rozhodnutia od ustálenej judikatúry. Odvolací súd sa pri hodnotení skutkového stavu vôbec nezaoberal vyššie uvedenými skutočnosťami namietanými žalobcom a dôkazmi preukazujúcimi, že držba spornej parcely bola dobromyseľná aj pred rokom 1985, resp. ak ich súd považoval za bezvýznamné pre meritórne rozhodnutie, ich bezvýznamnosť a irelevantnosť vôbec neodôvodnil. Formálny vlastník spornej parcely H. T. J.. s manželkou sa nikdy o parcelu nezaujímal a ani nestaral. Poukázal na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/30/2010, v zmysle ktorého je dobromyseľnosť daná s ohľadom na všetky okolnosti (nemôže byť preto vyvrátená len s poukazom na jeden aspekt, ktorým bola dohoda, ale treba vziať do úvahy všetky aspekty daného prípadu, ktoré odôvodňovali chovanie a konanie zainteresovaných osôb). V uvedenom uznesení najvyšší súd uviedol, že opakom ovládania veci je tak nečinnosť vlastníka a vydržanie hojí vady alebo nedostatok nadobúdacieho titulu. Účelom vydržania je uviesť do súladu faktický stav so stavom právnym. V tomto videl dovolateľ odklon napadnutého rozhodnutia od rozhodovacej praxe najvyššieho súdu. Zároveň odkazoval na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/120/2019, ktorého závery sú použiteľné aj na jeho prípad.

4. Žalovaní 1/ a 2/ vo vyjadrení k dovolaniu navrhli, aby dovolací súd dovolanie pôvodného žalobcu odmietol.

5. Pôvodný žalobca zotrval na dovolaní a dôvodoch v ňom uvedených.

6. Podľa § 438 ods. 1 CSP pre konanie na dovolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak zákon neustanovuje inak.

7. Podľa § 61 CSP procesnú subjektivitu má ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva.

8. Podľa § 63 ods. 1 a 2 CSP ak strana zomrie počas konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončí, súd posúdi podľa povahy sporu, či má konanie zastaviť, alebo či v ňom môže pokračovať. V konaní súd pokračuje najmä vtedy, ak ide o majetkový spor. Súd rozhodne, že v konaní pokračuje s dedičmi strany, prípadne s tými, na ktorých podľa výsledku dedičského konania prešlo právo alebo povinnosť, o ktorú v konaní ide, a to len čo sa skončí konanie o dedičstve.

9. Počas dovolacieho konania žalobca zomrel (4. novembra 2021). Z uznesenia Okresného súdu Nitra z 19. marca 2024 sp. zn. 36D/226/2021 vydaného poverenou notárkou JUDr. Zuzanou Jánskou najvyšší súd zistil, že dedičmi zomrelého žalobcu sa stali pozostalá manželka F. T. a vnuci G. S. a X. R.. Títo sa

podaním zo 16. októbra 2024 pripojili k dovolaniu podanému právnym predchodcom a stotožnili sa s ním.

10. Najvyšší súd rozhodol podľa § 63 ods. 2 CSP v spojení s § 438 ods. 1 CSP o pokračovaní v dovolacom konaní s právnymi nástupcami žalobcu tak, ako vyplýva z výroku tohto uznesenia.

11. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo vydané napadnuté rozhodnutie (§ 424 CSP), za splnenia tiež podmienok zastúpenia takejto strany a spísania jej dovolania v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 časť vety pred bodkočiarkou CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

12. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

13. Žalobca vyvodzoval prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Dovolací súd, vychádzajúc z konštrukcie dovolacieho konania v podmienkach aktuálnej právnej úpravy civilného sporového procesu a tiež z ostatného záveru veľkého senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu o prípustnosti kumulácie dovolacích dôvodov podľa § 420 a § 421 CSP (v tejto súvislosti porovnaj uznesenie najvyššieho súdu z 21. marca 2018 sp. zn. 1VCdo/1/2018), preto pristúpil ku skúmaniu existencie dovolacích dôvodov (a tiež dôvodov prípustnosti dovolania), uplatnených dovolaním v tejto veci, podľa chronológie priradenej im ustanoveniami zákona, ktorého sú súčasťou.

14. Podľa § 420 písm. f/ CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

15. Podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

16. Žalobca namietal, že nižšie súdy bližšie nezdôvodnili, prečo dovolateľ a ani jeho právny predchodca nemohli byť dobromyseľní, a súd prvej inštancie už následne ani nevykonával navrhované dokazovanie. Napadnuté rozhodnutie považoval za nepreskúmateľné.

17. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto posudzoval opodstatnenosť argumentácie žalobcu, že v konaní došlo k ním tvrdenej vade zmätočnosti.

18. Pojemovým znakom vady zmätočnosti uvedenej v ustanovení § 420 písm. f/ CSP je, že k nej došlo nesprávnym „procesným“ postupom súdu, ktorý znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra pojednania veci (to, ako súd viedol konanie), znemožňujúca strane sporu (skôr a dnes ešte v

mimosporových konaniach stále účastníkovi konania) realizáciu jej procesných oprávnení a máriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (tu por. R 129/1999 a 1Cdo/202/2017, 2Cdo/162/2017, 3Cdo/22/2018, 4Cdo/87/2017, 5Cdo/112/2018, 7Cdo/202/2017 a 8Cdo/85/2018). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

19. K odôvodneniu rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd uvádza, že jedným z aspektov práva na spravodlivý proces, ktorý je chránený v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ústavný zákon SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (príloha oznámenia FMZV ČSFR č. 209/1992 Zb., ďalej len „Dohovor“), je okrem práva domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (prístup k súdu) aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia.

20. Včlenením formulácie o práve na spravodlivý súdny proces do textu zákona (§ 420 písm. f/ CSP) sa požiadavky na odôvodnenie rozhodnutia neliberalizovali, ale naopak, sprísnilo (IV. ÚS 314/2020, ZNaU 69/2020).

21. V danej veci je zrejmé, že žalobu žalobcu posúdili nižšie súdy ako neopodstatnenú z dôvodov podrobne uvedených v odsekoch 1 a 2 tohto uznesenia. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca neunesol dôkazné bremeno z hľadiska preukázania všetkých zákonných podmienok pre určenie jeho vlastníctva vydržaním. Žalobca nemohol byť dobromyseľný o tom, že mu sporná nehnuteľnosť patrí, a to s ohľadom na dohodu o zrušení spoluvlastníctva z 13. februára 1973, ktorej bol žalobca účastníkom. Sám žalobca potvrdil, že dohodu podpísal, pričom ju uzatvoril za účelom preukázania vlastníckeho práva k pozemku, inak by nemohol stavať dom. Žalobca sa tak nikdy nestal vlastníkom ani dedičom a ani nikdy nebol dobromyseľným držiteľom pozemku parc. č. 1132/5, pretože ten vznikol uvedenou dohodou, ktorej bol aj žalobca účastníkom, mal teda vedomosť o tom, že parcela nepatrí jeho otcovi a ani jemu, ale patrí H. T. J.. a jeho manželke, a rovnako tak nikdy nemohol po svojom otcovi dediť parc. č. 1132/5 v roku 1985 dedičským rozhodnutím D 1846/85. Právoplatné rozhodnutie o dedičstve po otcovi žalobcu preto nebolo domnelým právnym titulom, na základe ktorého by sa žalobca mohol dôvodne domnievať, že mu predmetná nehnuteľnosť vlastnícky patrí a že táto nehnuteľnosť bola vo vlastníctve jeho otca. K uvedenému odvolací súd stotožňujúc sa s rozhodnutím súdu prvej inštancie dodal, že žalobca ničím nepreukázal neplatnosť dohody ani neexistenciu skutočnej vôle účastníkov, ktorá z dohody vyplýva. Ak by považoval dohodu za neplatnú, v dedičskom konaní po svojom otcovi by žiadal prejednať aj spornú parcelu. Navyše, ak by dohoda mala byť uzavretá len za účelom dosiahnutia vydania stavebného povolenia (ako tvrdil žalobca), po zmene právnej úpravy týkajúcej sa pozemkov, účastníci dohody mali možnosť usporiadať vlastnícke vzťahy podľa reálneho užívacieho stavu; keďže k tomu však nedošlo, je zrejmé, že dohodu akceptovali. Svedčí o tom i skutočnosť, že žalobca užíval pozemky, ktoré podľa dohody získal jeho brat D., platil mu za užívanie nájomné a neskôr od neho pozemky odkúpil. Žalobca nemohol byť v dobrej viere, že nadobudol spornú parcelu, resp. že je oprávnený držiteľ, pretože podľa predmetnej dohody uvedenú parcelu nezískal. Žalobca titul držby nepreukázal.

22. V posudzovanom prípade odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 a 2 CSP. Z odôvodnení rozhodnutí týchto súdov, chápaných v ich organickej jednotke ako celok (I. ÚS 259/2018), je dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil prvoinštančný súd, ako ich posudzoval odvolací súd a aké závery zaujal k jeho právnemu posúdeniu. Odvolací súd a pred ním súd prvej inštancie odôvodnili svoje rozhodnutia podrobne, spôsobom zodpovedajúcim zákonu. S potrebnou presvedčivosťou vysvetlili tak všeobecné právne úvahy, ktoré mali na zreteli pri rozhodovaní, ako aj individuálne okolnosti preskúmaného prípadu, ktoré boli preukázané dokazovaním vykonaným súdom prvej inštancie. Nemožno súhlasiť s dovolateľom/dovolateľmi, že z rozhodnutia nie je zrejmé, prečo nebolo možné

považovať žalobcu, resp. jeho právneho predchodcu za dobromyseľného. Súdny tento svoj záver veľmi jasne a výstižne odôvodnil.

23. Dovolací súd považuje za potrebné ešte poznamenať, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

24. Za procesnú vadu konania uvedenú v § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

25. Najvyšší súd vo vzťahu k dovolacím námietkam uvádza, že nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP (1Cdo/41/2017, 2Cdo/232/2017, 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 7Cdo/11/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky (ústavný zákon SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov) posudzoval Ústavný súd Slovenskej republiky, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017).

26. Námietky dovolateľa po materiálnej stránke smerujú k spochybneniu procesu hodnotenia dôkazov v konaní a správnosti záverov, ku ktorým dospeli súdy.

27. Dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a dovolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - porov. ustanovenie § 442 CSP, v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade známosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP, avšak dovolací súd takúto vadu v posudzovanom spore nezistil.

28. Prípustnosť dovolania z § 420 písm. f/ CSP vyvodit' nemožno.

29. V danom prípade žalobca vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania i z ust. § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

30. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou dovolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine alebo iného predpisu považovaného za súčasť tzv. hmotného práva), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť pritom o právnu otázku, ktorú odvolací súd

riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napádané dovolaním (ktoré by pri inom riešení otázky vyznelo inak). Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom). Pre posúdenie, či ide o právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej, a pre posúdenie prípustnosti dovolania nie je pritom rozhodujúci subjektívny názor strany sporu/účastníka konania, že daná právna otázka môže byť pre ňu rozhodujúca, ale významný je výlučne záver dovolacieho súdu rozhodujúceho o jej dovolaní. Za otázku relevantnú v zmysle § 421 ods. 1 CSP nemožno považovať ani otázku, ktorá je riešená priamo textom príslušnej právnej normy.

31. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní nevymedzí právnu otázku, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorú otázku mal dovolateľ na mysli; v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo minúť zákonom určený cieľ. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky nemôže dovolací súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd; v opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania v CSP (tu pozri napr. rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1Cdo/98/2017, 3Cdo/94/2018, 4Cdo/95/2017). Treba zdôrazniť, že úlohou dovolacieho súdu nie je vymedziť právnu otázku, relevantnú z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, pretože zákonodarca túto povinnosť (sformulovať právnu otázku a presvedčiť o jej významnosti) ukladá dovolateľovi.

32. Treba konštatovať, že žalobca si v danom prípade túto (procesnú) povinnosť nesplnil. V dovolaní vytkol nižším súdom nesprávnosť právneho posúdenia dobromyseľnosti (resp. podmienok vydržania). Z obsahu dovolania nie je možné ani vyabstrahovať právnu otázku, ktorá by nebola otázkou len akademickou pre danú vec (teda takú otázku, na ktorej rozhodnutie stálo a na ktorú by odpoveď mohla privodiť pre dovolateľa priaznivejšie rozhodnutie). Pokiaľ žalobca polemizoval s právnymi závermi odvolacieho súdu, spochybňoval správnosť jeho rozhodnutia, či kritizoval prístup odvolacieho súdu k právnemu posudzovaniu veci, uvedené námietky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 CSP. V tejto časti totiž žalobca neformuloval relevantnú právnu otázku. Od rozhodnutí, na ktoré žalobca poukazoval (vo všeobecnosti), nebolo možné konštatovať odklon. Pokiaľ išlo o námietku týkajúcu sa rovnakej výmery parcely č. 1133/1 a vo vložke z roku 1954, túto žalobca nevzniesol v odvolaní (ale až v dovolaní), teda nebola predmetom posúdenia odvolacím súdom, a preto sa ňou dovolací súd už nemôže zaoberať.

33. Pokiaľ nižšie súdy založili svoje rozhodnutie na závere, že žalobca neunesol dôkazné bremeno z hľadiska preukázania všetkých zákonných podmienok pre určenie jeho vlastníckeho práva vydržaním (žalobca nemohol byť dobromyseľný), dovolateľ v dovolaní v podstate nesúhlasí s týmto záverom a namieta správnosť skutkových zistení súdov ako výsledok hodnotenia dôkazov a z nich vyplývajúci skutkový záver. Hodnotiaci skutkový záver súdu, ktorý tvorí podstatu tohto výsledku, nepredstavuje právne posúdenie. Skutkový záver súdov nemožno v dovolacom konaní úspešne spochybniť (k tomu pozri bližšie ods. 25 a 27 tohto uznesenia).

34. Nebol tak splnený jeden zo základných predpokladov prípustnosti dovolania vyplývajúci z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP.

35. Najvyšší súd preto dovolanie podľa ustanovenia § 447 písm. c/ a f/ CSP (ako neprípustné a pre nevymedzenie dovolacích dôvodov v zmysle CSP) odmietol.

36. Výsledok takto skončeného dovolacieho konania zaviniť dovolateľ/dovolatelia (§ 256 ods. 1 CSP per analogiam) a žalovaným 1/ a 2/ vznikol voči žalobcom 1/ až 3/ nárok na náhradu trov dovolacieho konania. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa ustanovení § 453 ods. 1, § 256 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po

právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

37. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.